

СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО
ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

від 12 листопада 2020 р.

№ 70/59-рп/к

м. Харків

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«СУМИОБЛЕНЕРГО»

40035, м. Суми, вул. Івана Сірка, 7

Про вжиття заходів на усунення
причин та умов виникнення порушення
законодавства про захист економічної
конкуренції

В ході здійснення контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції, на підставі подання першого відділу досліджень і розслідувань Східного між обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі - Відділення) від 07.09.2020 № 323 за ознаками вчинення АКЦІОНЕРНИМ ТОВАРИСТВОМ "СУМИОБЛЕНЕРГО" (надалі – АТ "СУМИОБЛЕНЕРГО") порушення законодавства про захист економічної конкуренції, адміністративною колегією Відділення прийнято розпорядження від 08.09.2020 № 70/137 - рп/к про початок розгляду справи № 1/02-126-20 (надалі - Справа).

В ході розгляду Справи встановлено наступне.

АТ «СУМИОБЛЕНЕРГО» є юридичною особою, ідентифікаційний код юридичної особи – 23293513, місцезнаходження: 40035, м. Суми, вул. Івана Сірка, 7.

Основним видом діяльності АТ «СУМИОБЛЕНЕРГО» є розподілення електроенергії (код КВЕД 35.13).

Отже, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» АТ «СУМИОБЛЕНЕРГО» є суб'єктом господарювання.

Основні умови діяльності учасників ринку електричної енергії та взаємовідносин між ними врегульовані Законом України «Про ринок електричної енергії», Законом України «Про природні монополії», Правилами роздрібного ринку електричної енергії, затвердженими постановою

Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14.03.2018 № 312 (надалі – Правила роздрібного ринку), Ліцензійними умовами провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії, затвердженими постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 27.12.2017 № 1470 (надалі – Ліцензійні умови), та іншими нормативно- правовими актами.

Згідно з пунктом 82 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» система розподілу електричної енергії (далі - система розподілу) - система ліній, допоміжного обладнання, обладнання для трансформації та перемикачів, що використовується для розподілу електроенергії.

Відповідно до пункту 56 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» оператор системи розподілу - юридична особа, відповідальна за безпечну, надійну та ефективну експлуатацію, технічне обслуговування та розвиток системи розподілу і забезпечення довгострокової спроможності системи розподілу щодо задоволення обґрунтованого попиту на розподіл електричної енергії з урахуванням вимог щодо охорони навколишнього природного середовища та забезпечення енергоефективності.

Отже, у розуміння статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» АТ «СУМІОБЛЕНЕРГО» є оператором системи розподілу.

Аналіз становища АТ «СУМІОБЛЕНЕРГО» на ринку послуг з розподілу електричної енергії проведено з урахуванням вимог Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (надалі – Методика).

Об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:

- послуги з розподілу електричної енергії (надалі - Послуги);
- Оператор системи розподілу – АТ «СУМІОБЛЕНЕРГО».

Споживачами Послуг є, зокрема, юридичні особи (суб'єкти господарювання), електроустановки яких приєднанні до системи розподілу електричної енергії, яка перебуває у власності, господарському віданні та управлінні АТ «СУМІОБЛЕНЕРГО».

Згідно з Методикою товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Відповідно до пункту 78 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» розподіл електричної енергії - транспортування

електричної енергії від електроустановок виробників електричної енергії або електроустановок оператора системи передачі мережами оператора системи розподілу, крім постачання електричної енергії.

Відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про ринок електричної енергії» ринок електричної енергії функціонує на конкурентних засадах, крім діяльності суб'єктів природних монополій.

Статтею 1 Закону України «Про природні монополії» визначено, що:

- природна монополія - стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги);

- суб'єкт природної монополії - суб'єкт господарювання (юридична особа) будь-якої форми власності, який виробляє (реалізує) товари на ринку, що перебуває у стані природної монополії.

Відповідно до абзацу восьмого частини першої статті 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сфері розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами.

Згідно з частиною першою статті 7 Закону України «Про природні монополії» діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, визначених у статті 5 цього Закону, а також діяльність суб'єктів господарювання на суміжних ринках підлягає ліцензуванню відповідно до закону.

Окрім цього, пунктом першим статті 45 Закону України «Про ринок електричної енергії» визначено, що розподіл електричної енергії здійснюється оператором системи розподілу. Діяльність з розподілу електричної енергії підлягає ліцензуванню відповідно до законодавства.

Відповідно до постанови НКРЕКП від 16.11.2018 № 1445 АТ «СУМІОБЛЕНЕРГО» видано ліцензію на право провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії у межах місць провадження господарської діяльності, яка набрала чинності з 01.01.2019.

Враховуючи, що ринок Послуг перебуває у стані природної монополії, ці послуги не мають товарів-замінників.

Таким чином, товарними межами ринку є послуги з розподілу електричної енергії.

Відповідно до вимог Методики територіальні межі ринку визначаються

шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів є неможливим або недоцільним.

Відповідно до пункту 1.3 Ліцензійних умов місце провадження господарської діяльності - територія (або частина території) адміністративно-територіальної одиниці, де розташована система розподілу електричної енергії, що перебуває у власності, господарському віданні (щодо державного або комунального майна) або в управлінні на підставі договору управління активами, укладеного з Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, здобувача ліцензії (ліцензіата), та електричні мережі інших власників, які приєднані до мереж здобувача ліцензії (ліцензіата) (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством), які не мають ліцензії на розподіл електричної енергії, яку здобувач ліцензії (ліцензіат) зазначив у документах, що додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку). Якщо на території адміністративно-територіальної одиниці розташовані системи розподілу електричної енергії інших ліцензіатів з розподілу електричної енергії, то місце провадження діяльності кожного з цих ліцензіатів визначається відповідно до території розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності, господарському віданні (щодо державного або комунального майна) або в управлінні на підставі договору управління активами, укладеного з Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, ліцензіата, та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж цього ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством).

Отже, територіальними (географічними) межами ринку Послуг є територія, зокрема, Сумської області, де розташована система розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському відданні (щодо державного або комунального майна) АТ «СУМІОБЛЕНЕРГО», та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством) (надалі – Територіальні межі).

АТ «СУМІОБЛЕНЕРГО» в Територіальних межах не має конкурентів на ринку Послуг, отже споживачі, електроустановки яких приєднані до системи розподілу електричної енергії АТ «СУМІОБЛЕНЕРГО», не мають можливості отримувати такі послуги від інших ліцензіатів.

Відповідно до Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок із сталою структурою.

Часовими межами ринку Послуг визначено 2019 рік та січень-жовтень

2020 року, період, протягом якого АТ «СУМІОБЛЕНЕРГО» надавало Послуги. При цьому, структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому залишались незмінні.

Враховуючи наведене, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» становище на ринку послуг з розподілу електричної енергії у межах, де розташована системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському відданні (щодо державного або комунального майна) АТ «СУМІОБЛЕНЕРГО», та електричних мереж інших власників, які приєднанні до мереж ліцензіата (з яким укладені відповідні договори згідно із законодавством) протягом 2019 року та січня – жовтень 2020 року має ознаки монопольного (домінуючого).

Відповідно до статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець комунальної послуги - суб'єкт господарювання, що надає комунальну послугу споживачу відповідно до умов договору;

Згідно зі статтею 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» до житлово-комунальних послуг належать, зокрема, комунальні послуги - послуги з постачання та розподілу природного газу, постачання та розподілу електричної енергії, постачання теплової енергії, постачання гарячої води, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення, поводження з побутовими відходами.

Статтею 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» встановлено, що надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах.

При цьому, відповідно до частини другої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець комунальної послуги, який займає монопольне становище на ринку, за наявності у нього технічних можливостей надання комунальної послуги не вправі відмовити в укладенні відповідного договору споживачеві чи іншій особі, яка відповідно до договору або закону укладає такий договір в інтересах споживача, якщо інше не передбачено законом.

Разом з цим, взаємовідносини, які виникають під час купівлі-продажу електричної енергії між електропостачальником та споживачем (для власного споживання), а також взаємовідносини з іншими учасниками роздрібного ринку електричної енергії регулюються Правилами роздрібного ринку.

Пунктом 1.2.1 глави 1.2 розділу I Правил роздрібного ринку визначено, що на роздрібному ринку електричної енергії споживання та використання електричної енергії для потреб електроустановки споживача здійснюється за умови забезпечення розподілу/передачі та продажу (постачання) електричної енергії на підставі договорів про розподіл/передачу, постачання електричної енергії, надання послуг комерційного обліку, які укладаються відповідно до цих Правил, Кодексу системи передачі, Кодексу систем розподілу та Кодексу комерційного обліку.

Як зазначено у пункті 1.2.3 глави 1.2 розділу I Правил роздрібного ринку оператор системи не має права відмовити, зокрема, в розподілі (передачі) електричної енергії електропостачальникам та споживачам до межі балансової належності їх електроустановок за умови дотримання ними вимог законодавства України, зокрема законодавства у сфері енергетики.

Згідно з пунктом 2.1.2 глави 2.1. розділу II Правил роздрібного ринку оператор системи зобов'язаний укласти договори про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії з усіма споживачами, електроустановки яких приєднані до електричних мереж на території діяльності відповідного оператора системи.

Відповідно до пункту 2.1.3. глави 2.1. розділу II Правил роздрібного ринку ініціатором укладення договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії у разі зміни споживача, форми власності чи власника електроустановки є споживач.

Згідно пункту 2.1.4. глави 2.1. розділу II Правил роздрібного ринку договір споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії є публічним договором приєднання та укладається з урахуванням статей 633, 634, 641, 642 Цивільного кодексу України на основі типового договору, що є додатком 3 до цих Правил. Договір споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії за ініціативою споживача або оператора системи відповідно до визначених цими Правилами випадків, як правило, укладається шляхом приєднання споживача за заявою-приєднанням до розробленого оператором системи розподілу договору на умовах складеного оператором системи розподілу паспорта точки розподілу. За ініціативою однієї із сторін договір споживача про розподіл електричної енергії оформлюється в паперовій формі.

Відповідно до пункту 2.1.6 глави 2.1. розділу II Правил роздрібного ринку фактом приєднання споживача до умов договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії (акцептування договору) є вчинення споживачем будь-яких дій, які свідчать про його бажання укласти договір споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії, зокрема повернення (надання) підписаної заяви-приєднання, сплата рахунка оператора системи розподілу та/або документально підтверджене споживання електричної енергії.

У пункті 2.1.7 глави 2.1. розділу II Правил роздрібного ринку зазначено, що для укладення договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії заявник у разі зміни споживача, форми власності чи власника електроустановки має надати оператору системи такі документи:

- 1) заяву про укладення відповідного договору із зазначенням місцезнаходження об'єкта та реквізитів заявника та наявності чинного паспорту точки розподілу;

- 2) для юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців: витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських

формувань (далі - ЄДР), роздрукований із мережі Інтернет, або копію довідки, або копію виписки з ЄДР;

для фізичних осіб: копію довідки про присвоєння ідентифікаційного номера або реєстраційного номера картки платника податків або копію паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні або інші переконання відмовляються від прийняття ідентифікаційного номера, офіційно повідомили про це відповідні органи державної влади і мають відмітку у паспорті);

3) копію документа, яким визначено право власності чи користування на об'єкт (приміщення), або копію документа, що підтверджує право власності чи користування на земельну ділянку або її частину (у разі відсутності на відповідній земельній ділянці об'єкта), право на розміщення електроустановок на території здійснення господарської діяльності з розподілу електричної енергії (у разі відсутності об'єкта споживача);

4) копію документа про підтвердження повноважень особи на укладення договору (витяг з установчого документа про повноваження керівника (для юридичних осіб), копію довіреності, виданої в установленому порядку тощо), за необхідності;

5) копію декларації (повідомлення) про початок виконання будівельних робіт або дозволу на виконання будівельних робіт (для укладення договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) та постачання електричної енергії на будівельні майданчики, у разі якщо наявність такого дозволу є обов'язковою або зазначені документи вимагаються законодавством у сфері містобудування) та/або у визначених законодавством випадках, копію декларації про готовність об'єкта до експлуатації або сертифіката (для новозбудованих та реконструйованих електроустановок);

б) довідку про обсяги очікуваного споживання електроенергії окремо за кожною площадкою вимірювання споживача (крім побутових споживачів).

Відповідно до пункту 4.27 розділу IV Правил роздрібного ринку дія договорів може бути достроково припинена, зокрема, оператором системи у разі отримання документального підтвердження факту зміни власника об'єкта. У такому разі відповідні договори припиняють свою дію в частині постачання та розподілу електричної енергії на об'єкт, а в частині виконання фінансових зобов'язань сторін (які виникли на дату припинення дії договорів) продовжують діяти до дати здійснення повного взаєморозрахунку між сторонами.

АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ» зареєстроване 18.10.1994 за № 16321200000001835. Ідентифікаційний код юридичної особи 00205618. Місцезнаходження: 40009, м. Суми, вул. Іллінська, буд. 13.

Згідно з інформацією з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань основним видом діяльності АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ» є діяльність у сфері архітектури (код за КВЕД 71.11).

У лютому 2020 року АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ» укладені договори оренди рухомого та нерухомого майна з:

-ТОВ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання» (орендодавець) – договір оренди рухомого та нерухомого майна від 03.02.2020 № 54 (надалі – Договір оренди № 54);

- АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання» (орендодавець) – договір оренди рухомого та нерухомого майна від 10.02.2020 № 8/20000005 (надалі – Договір оренди № 8/20000005).

Як зазначено у пункті 1.1 Договору оренди № 54 згідно з умовами цього договору Орендодавець передає, а Орендар приймає в строкове платне користування рухоме та нерухоме майно – будівлі, споруди, передавальні пристрої та мережі комунікацій, транспортні засоби, машини та обладнання, зазначені у додатках № 4-7, які є невід'ємною частиною цього Договору.

Будівлі, споруди та інше майно, визначені у додатках № 4-7 Договору оренди № 54, знаходяться за адресами:

- м. Суми, вул. Горького, 58 – «Виробництво Хімобладнання»;
- м. Суми, просп. Курський, 48 - «Насосне виробництво»;
- м. Суми, просп. Курський, 30 – «Виробництво ГПА і компресорів»;
- м. Суми, вул. Комарова, 2а – «Виробництво Машинобудівників»;
- м. Суми, просп. Курський, 20а – «ІІ підйом техводи».

Пунктом 1.1 Договору оренди № 8/20000005 передбачено, що згідно з умовами цього договору Орендодавець передає, а Орендар приймає в строкове платне користування рухоме та нерухоме майно – будівлі, споруди, майно, зазначені у додатку № 4-10, які є невід'ємною частиною цього Договору.

Умовами Договорів оренди № 54 та 8/20000005 визначено, що орендар - АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ» має право самостійно, від свого імені, укладати, зокрема, з оператором систем розподілу та електропостачальником договори про надання послуг з розподілу і постачання електричної енергії.

Таким чином, АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ» у зв'язку з укладенням Договорів оренди № 54 та № 8/20000005 набуло право укласти договір споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії для потреб об'єктів, які прийняті ним в оренду.

АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ» неодноразово зверталось до АТ «СУМІОБЛЕНЕРГО», а саме листами від 10.03.2020 № 28-18/8, від 17.03.2020 № 28-18/11, 20.05.2020 № 18-7/6, та від 25.05.2020 № 18-7/123, з пропозицією укласти договір споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії до об'єктів, отриманих ним в оренду, а саме:

- «Виробництво Хімобладнання», м. Суми, вул. Горького, 58;
- «Насосне виробництво», м. Суми, просп. Курський, 48;
- «Виробництво ГПА і компресорів», м. Суми, просп. Курський, 30;

- «Виробництво Машинобудівників», м. Суми, вул. Комарова, 2а;
- «ІІ підйом техводи», м. Суми, просп. Курський, 20а.

Втім, АТ «СУМІОБЛЕНЕРГО» у відповідь на вищенаведені листи АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ» щодо укладання договору споживача про розподіл електричної енергії листами від 17.03.2020 № 52/3832, від 23.03.2020 № 52/4052 повідомило АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ» про те, що «... Відповідно до п. 4.27 ПРРЕЕ» з новим споживачем укладаються договори відповідно до вимог законодавства України, зокрема ПРРЕЕ та нормативно-технічних документів, після розірвання договорів із споживачем, який звільняє приміщення. Слід зазначити, що станом на сьогодні, по зазначених у Вашому зверненні об'єктах між ПАТ «Сумиобленерго» та АТ «Сумське НВО» укладено договір № 3013 від 28.12.2019. Беручи до уваги вищевикладене, ПАТ «Сумиобленерго» буде мати можливість укласти Договір після виконання умов п. 4.27 ПРРЕЕ власником об'єктів.» (мова оригіналу). А листом від 17.07.2020 № 486/10007 АТ «СУМІОБЛЕНЕРГО» зазначило, що «...Діючим законодавством не передбачено можливість укласти договір споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії із новим споживачем до припинення із попереднім споживачем договірних відносин щодо надання послуг з розподілу електричної енергії на об'єкти, які передані ним у користування відповідно до договорів оренди нерухомого майна. На сьогоднішній день між АТ «Сумиобленерго» та АТ «Сумське машинобудівне науково- виробниче об'єднання» не розірвані договірні відносини щодо надання послуг з розподілу електричної енергії по об'єктах, які передані АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ» в користування згідно договорів оренди... Беручи до уваги вищевикладене, договір споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії може бути укладений лише після розірвання договірних відносин з АТ «Сумське машинобудівне науково- виробниче об'єднання» ...» (мова оригіналу).

Таким чином, АТ «СУМІОБЛЕНЕРГО» відмовило АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ» в укладанні договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії до об'єктів, які були йому передані в користування згідно з договором оренди нерухомого майна, у зв'язку з наявністю діючого договору про надання послуг з розподілу електричної енергії від 28.12.2018 № 3013 з попереднім власником об'єктів - АТ «Сумське машинобудівне науково - виробниче об'єднання» (надалі – АТ «СМНВО»).

В той же час АТ «СМНВО» (попередній власник) неодноразово, листами від 10.03.2020 № 28-4є/19, від 20.05.2020 № 18-7/406, від 25.05.2020 № 18-7/423, зверталось до АТ «СУМІОБЛЕНЕРГО» з питань внесення змін до договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії від 28.12.2018 № 3013 у зв'язку з передачею частини об'єктів в оренду АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ».

Втім, АТ «СУМІОБЛЕНЕРГО» не внесло зміни до вказаного договору, посилаючись на наявність заборгованості у АТ «СМНВО» за спожиту активну електричну енергію згідно з договором про постачання електричної енергії № 3К

від 29.12.2004. АТ «Сумиобленерго» у листі від 27.05.2020 № 52/7316 зазначило, що «...внесення змін до договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії від 28.12.2018 № 3013 з метою виключення відповідних об'єктів, є можливим за умови сплати АТ «Сумське машинобудівне науково - виробниче об'єднання» відповідної заборгованості за спожиту активну електричну енергію згідно з договором про постачання електричної енергії № 3К від 29.12.2004..... » (мова оригіналу).

Слід зазначити, що відповідно до пункту 9.7 договору про постачання електричної енергії № 3К від 29.12.2004, укладеного АТ «СУМИОБЛЕНЕРГО» з АТ «СМНВО», цей договір набирає чинності з дня його підписання та діє до 31 грудня 2005 року, а в частині розрахунків до повного їх завершення.

З 19.04.2018 набрала чинності Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14.03.2018 № 312, якою були затверджені Правила роздрібного ринку електричної енергії та введено в дію нову договірну модель відносин між учасниками роздрібного ринку електричної енергії.

Так, пунктом 6 Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14.03.2018 № 312 визначено, що після укладення договору про надання послуг з розподілу електричної енергії договори про користування електричною енергією та договори про постачання електричної енергії продовжують свою дію в частині регулювання відносин щодо заборгованості/переплати за цими договорами з відповідними правами та обов'язками, пов'язаними з такою заборгованістю/переплатою, а також щодо нарахування пені, неустойки, обмеження та припинення постачання електричної енергії тощо.

Таким чином, вимога АТ «СУМИОБЛЕНЕРГО» до АТ «Сумське МНВО» щодо сплати заборгованості за спожиту активну електричну енергію згідно з договором постачання електричної енергії від 29.12.2004 № 3К, як обов'язкова умови для внесення змін до договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії від 28.12.2018 № 3013 в частині виключення об'єктів, переданих АТ «Сумське МНВО» в оренду АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ», для укладання з АТ СМНВО - ІНЖИНІРИНГ» договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії до орендованих об'єктів, є необґрунтованою.

В ході розгляду Заяви територіальне відділення отримало роз'яснення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (надалі - НКРЕКП), щодо правомірності дій АТ «СУМИОБЛЕНЕРГО» по відмові АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ» в укладанні договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії до орендованих об'єктів.

Так, НКРЕКП листом від 06.08.2020 № 8253/20/7-20 (вх. від 13.08.2020 № 1/430) зазначило, що «...незалежно від здійснення споживачем сплати, пунктом 4.27 розділу IV ПРРЕЕ визначено, що дія договору споживача про

надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії достроково припиняється у разі отримання оператором системи від нового або від попереднього власника (користувача) об'єкта споживача документального підтвердження факту зміни власника (користувача) цього об'єкта.

У разі (отримання оператором системи підтвердження факту зміни власника/користувача об'єкта) дія відповідних договорів припиняється в частині постачання та розподілу електричної енергії на об'єкт, а в частині виконання фінансових зобов'язань сторін (які виникли на дату припинення дії договорів) їх дія продовжується до дати здійснення повного взаєморозрахунку між сторонами.

З новим споживачем укладаються договори відповідно до вимог законодавства України, зокрема ПРПЕЕ після припинення дії договорів зі споживачем, який звільняє приміщення, у частині постачання та розподілу електричної енергії на цей об'єкт.

Таким чином, договір АТ «Сумиобленерго» з попереднім власником об'єкта АТ «СМНВО» з моменту отримання оператором системи підтвердження факту зміни власника/користувача об'єкта має бути припинений в частині здійснення розподілу електричної енергії не залежно від повноти виконання сторонами договірних фінансових зобов'язань, після чого відповідно до абзацу 4.27 договір про надання послуг з розподілу електричної енергії укладається з новим споживачем (власником/користувачем) об'єкта.» (мова оригіналу).

Таким чином, АТ «СУМИОБЛЕНЕРГО», отримавши підтвердження факту зміни користувача об'єктів:

- «Виробництво Хімобладнання» за адресою: м. Суми, вул. Горького, 58;
- «Насосне виробництво» за адресою: м. Суми, просп. Курський, 48;
- «Виробництво ГПА і компресорів» за адресою: м. Суми, просп. Курський, 30;
- «Виробництво Машинобудівників» за адресою: м. Суми, вул. Комарова, 2а;
- «ІІ підйом техводи» за адресою: м. Суми, просп. Курський, 20а
необґрунтовано відмовило АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ» в укладенні договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії.

Такі дії АТ «СУМИОБЛЕНЕРГО» є такими, що можуть призвести до ущемлення інтересів АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ», адже Послуги надаються лише на підставі договору про надання послуг з розподілу електричної енергії. Отримання Послуг без укладеного договору про надання послуг з розподілу електричної енергії є неможливим.

Лише за наявності укладеного договору про надання послуг з розподілу електричної енергії можливе споживання електричної енергії для задоволення своїх потреб у здійсненні господарської діяльності.

Тобто, відсутність у АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ» договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії унеможливує укладання

АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ» з електропостачальником договору споживача про постачання електричної енергії. При цьому, відсутність електричної енергії на об'єктах АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ» може призвести до неможливості здійснення ним господарської діяльності, що в свою чергу може перешкоджати розвитку та розширенню конкуренції на ринках, де АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ» здійснює господарську діяльність.

Дії АТ «СУМИОБЛЕНЕРГО» щодо відмови АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ» в укладенні договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії були б неможливими за умов існування конкуренції на ринку Послуг, адже в такому випадку АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ» мало б можливість обирати між кількома виконавцями, і у разі ущемлення їх інтересів могли б обрати іншого виконавця таких послуг.

За відсутності конкуренції на ринку Послуг АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ», якому необхідно укласти договір споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії з метою отримання електричної енергії, не мають альтернативних джерел придбання Послуг.

Враховуючи наведене, дії АТ «СУМИОБЛЕНЕРГО», які полягають у безпідставній відмові АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ» в укладенні договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії для потреб об'єктів, прийнятих АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ» в оренду, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку Послуг, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ» листом від 28.08.2020 № 18-7/67 (вх. від 01.09.2020 № 4940) повідомило про укладання АТ «СУМИОБЛЕНЕРГО» з ним договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії від 21.08.2020 № 3010061.

Отже, з боку АТ «СУМИОБЛЕНЕРГО» порушення законодавства про захист економічної конкуренції припинено.

Враховуючи зазначене та керуючись пунктом 10 частини п'ятої статті 14 Закону України "Про Антимонопольний комітет України", частиною першою статті 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції", підпунктом 13 частини першої пункту 3 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає **АКЦІОНЕРНОМУ ТОВАРИСТВУ «СУМИОБЛЕНЕРГО»** такі

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Вжити заходи на усунення причин та умов виникнення порушення законодавства про захист економічної конкуренції, яке полягає у безпідставній відмові АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ» в укладенні договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії для потреб об'єктів, прийнятих АТ «СМНВО - ІНЖИНІРИНГ» в оренду, та містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з розподілу електричної енергії, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Про виконання рекомендацій повідомити Відділення в 10-денний строк з дня їх отримання із наданням копій підтверджуючих документів.

Звертаємо увагу, що згідно з частиною другою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Крім того, відповідно до частини третьої статті 46 вищезазначеного Закону, за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а **розпочате провадження закривається.**

Голова колегії

Мешков К.С.